

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi)

DECIZIE

15 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Valeriu Doagă

Tatiana Vieru

Ion Corolevschi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de acocatul Bot Alexandru, în interesele Ninei Livadaru, împotriva hotărârii din 25 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare a Ninei Livadaru împotriva SC "Compleximobil" SRL, în proces de insolvabilitate, ÎM "Prime Capital-2" SRL, notarul public Oleg Belicesco și intervenientul accesoriu ÎS "Cadastru" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, a pct. 3.9 alin. (ii) din acordul adițional nr. 01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, precum și a contractului de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012 cu constatarea nulității absolute a declarației nr. 1843 din 12.04.2012 privind executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, autentificat de notarul public Oleg Belicesco

c o n s t a t ă :

La 02 martie 2015 Livadaru Nina s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere de chemare în judecată împotriva SC "Compleximobil" SRL, în proces de insolvabilitate, ÎM "Prime Capital-2" SRL, notarul public Oleg Belicesco și intervenientul accesoriu ÎS "Cadastru" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, a pct. 3.9 alin. (ii) din acordul adițional nr. 01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, precum și a contractului de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012 cu constatarea nulității absolute a declarației nr. 1843 din 12.04.2012 privind executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, autentificat de notarul public Oleg Belicesco.

În motivarea acțiunii a invocat că la 10 aprilie 2012 Livadaru Nina, în calitate de vânzător și SC „Compleximobil”, în calitate de cumpărător, au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 1791 privind înstrăinarea apartamentului nr. 68 situat în mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, cu nr. cadastral 0100511.120.01.068, cu suprafața de 19,6 m², la prețul de 14000 euro, echivalentul a 216606,60 lei.

Susține că în conformitate cu prevederile pct. 4 din contractul 1791 din 10.04.2012, părțile au convenit că prețul de înstrăinare a imobilului va fi achitat de

către cumpărător nu mai târziu de data de 13 aprilie 2012 din contul mijloacelor bănești oferite de ÎM „Prime Capital 2” SRL.

Conform clauzelor contractului de împrumut, ÎM „Prime Capital 2” SRL, în calitate de împrumutător, a transmis în proprietatea SC „Compleximobil” SRL, în calitate de împrumutat, suma de 140000 dolari SUA, fiind scadent la data de 23 martie 2014, cu o dobândă anuală de 16%.

În calitate de garanții a executării contractului de împrumut au fost ipotecate: lotul pomicol cu casa de vacanță situate în mun. Chișinău, or. Codru, extravilan, ÎP „Vierul”, nr. cadastral 0131110.004.01; apartamentul nr. 96 din mun. Chișinău, str. N. Sulac 4, nr. cadastral 0100313.801.01.096; apartamentul nr. 58 din mun. Chișinău, str. Dimitrie Cantemir 5/5, nr. cadastral 0100207.277.01.058; lotul pomicol nr. 22 din mun. Chișinău, or. Durlești, extravilan, ÎP „Mugurel”, nr. cadastral 0121214.022; terenul de construcții din rl. Ialoveni, sat. Suruceni, nr. cadastral 5530201.530; casa de locuit individuală cu teren aferent din mun. Chișinău, or. Durlești, str. Rediul Mare 34, nr. cadastral 0121110.127.01; apartamentul nr. 18 din mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 100/1, nr. cadastral 0100420.225.02.018, precum și fidejusiunea subscrisă de persoanele fizice Cojoc Diana și Hîncu Galina.

Menționează reclamantul că la aceiași data cînt a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, ÎM „Prime Capital 2” SRL, în calitate de împrumutător și SC „Compleximobil” SRL, în calitate de împrumutat, au încheiat acordul adițional nr.01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012. Prin acest acord a fost completată lista bunurilor ipotecate de SC „Compleximobil” SRL în vederea garantării restituirii împrumutului dobândit de la ÎM „Prime Capital 2” SRL. Astfel, la lista enumerată s-a adăugat și apartamentul nr. 68 din mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, nr. cadastral 0100511.120.01.068, cu suprafața de 19,6 m².

În vederea respectării tuturor condițiilor de ipotecare a bunului, la data de 10 aprilie 2012, ÎM „Prime Capital 2” SRL, în calitate de creditor ipotecar, și SC „Compleximobil” SRL, în calitate de debitor ipotecar, au încheiat contractul de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012, autentificat de notarul public Belicesco Oleg cu nr. 1793.

Reiterează că în baza pct.4 din contractul de vânzare-cumpărare nr.1791 din 10.04.2012, anume mijloacele financiare ce urmau a fi accesate conform contractului de împrumut nr. IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, trebuiau folosite pentru achitarea prețului de înstrăinare a apartamentului nr. 68 din mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, nr. cadastral 0100511.120.01.068, cu suprafața de 19,6 m², evaluat la suma de 14000 euro.

Susține că la 12.04.2012, invocând necesitatea urgentării procedurii de accesare a banilor ce urmau a fi împrumutați de la ÎM „Prime Capital 2” SRL, împreună cu reprezentantul SC „Compleximobil” SRL s-au prezentat la notarul Belicesco Oleg pentru a legaliza semnătura aplicată pe declarația prin care recunoaște executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012. Însă, notarul public Belicesco Oleg prin adevărea autenticității semnăturii nu a certificat faptul plății mijloacelor financiare de către SC „Compleximobil” SRL în contul ei, circumstanță despre care notarul a indicat expres în documentul pe care s-a aplicat girul cu nr. 1843 din 12.04.2012.

Afirmă reclamanta că în aceeași zi, SC „Compleximobil” SRL urma să-i achite suma de înstrăinare a imobilului din litigiu în mărime de 14000 euro, însă administratorul SC „Compleximobil” SRL - Cojoc Diana i-a explicat că achitarea prețului de achiziție va fi posibilă nu mai devreme de 24.04.2012.

Argumentează reclamanta că conform pct. 3.11 din contractul de împrumut nr. IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, prima tranșă a împrumutului în mărime de 50700 dolari SUA urma a fi virată de ÎM „Prime Capital 2” SRL la contul SC „Compleximobil” SRL nu mai devreme de 24.04.2012, iar conform pct.4 din contractul de vânzare-cumpărare nr.1791 din 10.04.2012, plata costului de înstrăinare a apartamentului nr. 68 din mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, trebuia a fi efectuată în mod exclusiv din mijloacele financiare oferite companiei SC „Compleximobil” SRL în baza contractului IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012.

Precizează reclamanta că la referitor la necesitatea semnării declarației nr. 1843 din 12.04.2012, administratorul SC „Compleximobil” SRL i-a replicat că prin articolul 5 din Contractul de împrumut nr. IMM 2/103/03/2012 din 23.03.2012, predarea mijloacelor bănești către SC „Compleximobil” SRL era condiționată de prezentarea de către aceasta a contractelor de vânzare-cumpărare a imobilelor ce se cereau a fi ipotecate în baza pct. 3.9 din același contract, contracte a căror executare trebuia confirmată prin declarație. Iar, SC „Compleximobil” SRL a asigurat-o că eliberarea numerarului și a documentelor contabile care ar confirma plata se va efectua la data de 24.04.2012.

Pretinde reclamanta că nu a primit la 12.04.2012 din partea SC „Compleximobil” SRL nici o parte din prețul indicat în pct. 4 al contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, iar neexecutarea obligațiilor de plată de acesta fiind probată prin lipsa documentelor și acțiunilor contabile ce trebuie efectuate la eliberarea de numerar din patrimoniul unei persoane juridice. Ori, în conformitate cu pct. 13 din Hotărârea Guvernului Nr. 764 din 25.11.1992 privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, eliberarea numerarului din casele întreprinderilor se efectuează prin dispoziții de plată sau alte scripte întocmite în modul corespunzător (borderouri de plăți, cereri de eliberare a numerarului, conturi etc.) cu aplicarea ștampilei cu attributele dispoziției de plată. Scriptele de eliberare a numerarului trebuiesc să fie semnate de conducătorul și contabilul-șef ai întreprinderii sau de alte persoane împuternicite. Astfel, menționează că SC „Compleximobil” SRL nu i-a eliberat în nici o dispoziție de plată sau un oricare alt document scriptic, vizat de conducătorul și contabilul-șef al întreprinderii, care ar confirma faptul eliberării numerarului din casa pârâtului și predarea acestui numerar în proprietatea reclamantei. Mai mult ca atât, menționează Livadaru Nina că nu a putut recepționa numerar nici în valuta străină (euro), deoarece în art. 26 din Legea privind reglementarea valutară nr. 62 din 2008, sunt expres prevăzute cazurile în care persoanele juridice rezidente pot utiliza numerar în valută străină și cecuri de călătorie în valută străină.

Astfel, consideră reclamanta că în baza normei menționate se interzice persoanelor juridice rezidente efectuarea de plăți în numerar cu valută întru executarea contractelor imobiliare, dat fiind că o asemenea posibilitate nefiind reglementată de normele imperative în vigoare.

La fel, precizează reclamanta că circumstanțele de fapt invocate supra demonstrează caracterul fictiv al declarației pe care s-a aplicat girul notarului Oleg Belicesco cu nr. 1843 din 12.04.2012 și în temeiul art. 221 alin. (1) din Codul Civil, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

Totodată, invocă reclamanta că în conformitate cu art. 207 alin. (1) Cod civil, actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect. Astfel, declarația pe care s-a aplicat girul notarului Oleg Belicesco cu nr. 1843 din 12.04.2012 a fost semnată în prezența unei cauze false, care este demonstrată prin faptul că nu a fost semnată în scopul stingerii obligației de plată a SC „Compleximobil” SRL a prețului de 14000 euro, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012. Ori, motivul semnării actului notarial cu nr. 1843 din 12.04.2012 este argumentarea garanțiilor imobiliare necesare dobândirii împrumutului de la ÎM „Prime Capital 2” SRL, conform contractului de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012. Falsul declarației pe care s-a aplicat girul notarului Oleg Belicesco cu nr. 1843 din 12.04.2012 e probată prin textul pct. 4 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, care expres prevede că anume mijloacele financiare ce urmau a fi accesate conform contractului de împrumut nr. IMM 2/103/03/2012 din 23.03.2013 trebuiau folosite pentru achitarea prețului de înstrăinare a apartamentului nr. 68 din mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, nr. cadastral 0100511.120.01.068, cu suprafața de 19,6 m², evaluat la suma de 14000 euro. Ori, pct. 3.11 din același contract prevede că prima tranșă a împrumutului în mărime de 50700 dolari SUA va fi virată de ÎM „Prime Capital 2” SRL la contul SC „Compleximobil” SRL nu mai devreme de 24.04.2012.

Deci, stingerea obligației de plată a SC „Compleximobil” SRL față de Livadaru Nina nu putea fi realizată la data de 12.04.2012, deoarece banii necesari nu erau în patrimoniul SC „Compleximobil” SRL la data respectivă.

Din aceste considerente, pretinde reclamanta nulitatea actului notarial nr. 1843 din 12.04.2012 pe temei că declarația a fost întocmită fără intenția de a produce efecte juridice și anume cu scopul de a crea pentru ÎM „Prime Capital 2” SRL impresia că datoria SC „Compleximobil” SRL a fost stinsă.

La fel, solicită reclamanta și rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, deoarece conform art. 735 alin. (1) Cod civil, o parte poate rezolvi contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți, esențială fiind și neexecutarea care dă temei creditorului să presupună că nu poate conta pe executarea în viitor a contractului.

A mai indicat că prestațiile de plată care urmau a fi efectuate de SC „Compleximobil” SRL față de Livadaru Nina nu vor fi executate în viitor, deoarece debitorul este în întârziere de plată de 1042 zile și că la 13 octombrie 2014 în privința SC „Compleximobil” SRL a fost intentat procesul de insolabilitate. Prin urmare, insolabilitatea SC „Compleximobil” SRL face valabilă pretenția de rezoluțiune a contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012.

Astfel, din circumstanțele menționate supra în coraborare cu prevederile normelor materiale enumerate, a solicitat reclamanta rezoluțiunea contractului nr. 1791 din 10.04.2012 încheiat între Livadaru Nina și SC „Compleximobil” SRL privind înstrăinarea apartamentului nr. 68 din mun. Chișinău, str. Gh. Tofan 4, nr.

cadastral 0100511.120.01.068, cu suprafața de 19,6 m²; constatarea, pe temei de rezoluțiune a contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, a încetării de la data semnării, a prevederilor pct. 3.9 alin. (ii) din acordul adițional nr. 01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012 și a contractului de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012, autentificat de notarul public Belicesco Oleg cu nr. 1793; constatarea nulității absolute a declarației nr. 1843 din 12.04.2012 privind executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, autentificată de notarul public Belicesco Oleg.

Prin hotărîrea din 25 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Bot Alexandru, în interesele lui Nina Livadaru.

La data de 11 iunie 2015 avocatul Bot Alexandru, în interesele lui Nina Livadaru, a declarat recurs împotriva hotărîrii din 25 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului au fost invocate aceleași temeiuri ca și în cererea de chemare în judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărîrii instanței de insolvabilitate și trimiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, trimițînd pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. f) și alin. (5) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale. Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Din materialele dosarului rezultă că Nina Livadaru, prin intermediul avocatului Alexandru Bot a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC "Compleximobil" SRL, în proces de insolvabilitate, ÎM "Prime Capital-2" SRL, notarul public Oleg Belicesco și intervenientul accesoriu ÎS "Cadastru" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, a pct. 3.9 alin. (ii) din acordul adițional nr. 01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, precum și a contractului de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012 cu constatarea nulității absolute a declarației nr. 1843 din 12.04.2012 privind executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, autentificat de notarul public Oleg Belicesco.

Curtea de Apel Chișinău ca instanță de insolvabilitate, prin hotărîrea din 25 mai 2015 a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că hotărîrea menționată a fost emisă cu încălcarea competenței jurisdicționale.

În conformitate cu art. 355 CPC, curtea de apel de drept comun competentă examinează cererea de declarare a insolvenței.

Conform art. 5 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Conform art. 2 din Legea menționată, masa debitoare reprezintă bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sînt pasibile de executare silită.

În speță, se reține că prezentul litigiu nu se referă la masa debitoare a SC "Compleximobil", în procedura insolvență, ci la un act juridic prin care un bun a intrat în masa debitoare înainte de procesul de insolvență.

Instanța de recurs menționează că prevederile normei legale enunțate sunt inaplicabile în speța dată, or, examinarea cererii împotriva unui agent economic, chiar și în proces de insolvență ce are ca obiect rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, nu ține de competența instanței de insolvență.

În conformitate cu art. 33 alin. (1) și art. 33¹ CPC, instanțele judecătorești judecă toate pricinile civile cu participarea persoanelor fizice, persoanelor juridice și autorităților publice privind apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime încălcate sau contestate, pricini pentru care legea nu prevede competența altor organe. Judecătoriile examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 38 alin. (2) CPC, acțiunea împotriva unei organizații se intentează în instanța de la sediul ei sau al organului ei de administrație.

Din materialele dosarului rezultă că sediul SC "Compleximobil" SRL, în proces de insolvență, se află pe str. A. Pușkin 22, of. 319, mun. Chișinău, care se află în raza de activitate a judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că cauza a fost judecată cu încălcarea normelor de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral hotărârea instanței de insolvență și de a trimite spre judecare în prima instanță conform competenței la judecătoria Centru, mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Bot Alexandru, în interesele Ninei Livadaru, împotriva hotărîrii din 25 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ninei Livadaru, prin intermediul avocatului

Alexandru Bot, împotriva SC "Compleximobil" SRL, în proces de insolabilitate, reprezentată de administratorul insolabilității Nicolae Bostan, ÎM "Prime Capital-2" SRL, notarul public Oleg Belicesco și intervenientul accesoriu ÎS "Cadastru" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, a pct. 3.9 alin. (ii) din acordul adițional nr. 01 la contractul de împrumut IMM_2/103/03/2012 din 23.03.2012, precum și a contractului de ipotecă nr. IPO/IMM_2/103C/04/2012 cu constatarea nulității absolute a declarației nr. 1843 din 12.04.2012 privind executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1791 din 10.04.2012, autentificat de notarul public Oleg Belicesco, cu transmiterea pricinii spre judecare în judecătoria Centru, mun.Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Ion Corolevschi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală